

განხილულია:

თჰუ სამართლის ფაკულტეტის 2013 წლის 19 ოქტომბრის N14 სხდომაზე

დამტკიცებულია:

თჰუ აკადემიური საბჭოს 2013 წლის 26 ოქტომბრის N5/2013 გადაწყვეტილებით,

თჰუ რექტორის 2013 წლის 26 ოქტომბრის N97/07 ბრძანებით;

მოდიფიცირებულია:

თჰუ აკადემიური საბჭოს 2014 წლის 3 მაისის N3/2014 გადაწყვეტილებით,

თჰუ რექტორის 2014 წლის 6 მაისის N38/07 ბრძანებით;

თჰუ აკადემიური საბჭოს 2014 წლის 26 დეკემბრის N4/2014 გადაწყვეტილებით,

თჰუ რექტორის 2014 წლის 27 დეკემბრის N111/07 ბრძანებით.

თჰუ აკადემიური საბჭოს 2016 წლის 19 აგვისტოს N4/2016 გადაწყვეტილებით,

თჰუ რექტორის 2016 წლის 05 სექტემბრის N88/07 ბრძანებით.

თჰუ აკადემიური საბჭოს 2017 წლის 07 თებერვლის N2/2017 გადაწყვეტილებით,

თჰუ რექტორის 2017 წლის 10 თებერვლის N17/07 ბრძანებით.

თჰუ აკადემიური საბჭოს 2018 წლის 5 მაისის N 9/2018 გადაწყვეტილებით,

თჰუ რექტორის 2018 წლის 7 მაისის N92/01 ბრძანებით.

სამართლის საბაკალავრო პროგრამა

1. საგანმანათლებლო პროგრამის სახელწოდება: სამართალი / LAW
2. საგანმანათლებლო პროგრამის ტიპი - აკადემიური, რეგულირებადი
3. უმაღლესი აკადემიური განათლების საფეხური - ბაკალავრიატი
4. სწავლების ენა - ქართული
5. მისანიჭებელი კვალიფიკაცია: სამართლის ბაკალავრის აკადემიური ხარისხი (Bachelor of Law)

6. პროგრამის მოცულობა კრედიტებით - **სამიბელო აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად სავალდებულოა 240 კრედიტის მოპოვება**; ერთი კრედიტი - 25 საათია, ერთი სემესტრის ხანგრძლივობა - 20 კვირა, 1 სემესტრის მანძილზე სტუდენტმა უნდა მოიპოვოს საშუალოდ 30 კრედიტი; **პროგრამის სტანდარტული ხანგრძლივობაა - 4 წელი, 8 სემესტრი**
7. პროგრამის ხელმძღვანელი: **აფილირებული პროფესორი კახი ყურაშვილი / თანახელმძღვანელი - პროფესორი თამარ ლალიაშვილი**

8. სამართლის საბაკალავრო პროგრამაზე დაშვების წინაპირობა:

- 8.1. თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტის სამართლის ფაკულტეტის სამართლის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტი შეიძლება გახდეს სრული ზოგადი განათლების მქონე პირი, რომელსაც გააჩნია სახელმწიფოს მიერ დადასტურებული შესაბამისი დოკუმენტი (ატესტატი) ან მასთან გათანაბრებული დოკუმენტი და ერთიანი ეროვნული გამოცდების შედეგების საფუძველზე; სამართლის საბაკალავრო პროგრამაზე ჩარიცხვის მიზნით აბიტურიენტი არჩევითი საგნებიდან აბარებს **ისტორიას**.
- 8.2. უცხო ქვეყნისა და საქართველოს მოქალაქეებს, სამართლის საბაკალავრო პროგრამაზე სწავლის უფლება აქვთ ერთიანი ეროვნული გამოცდების გავლის გარეშე, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესითა და შემთხვევებში;
- 8.3. თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტის სამართლის ფაკულტეტის სამართლის საბაკალავრო პროგრამაზე სწავლის უფლება აქვთ საქართველოს კანონმდებლობით, მათ შორის საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2010 წლის 4 თებერვლის N10/ნ ბრძანების საფუძველზე, ასევე შიდა საუნივერსიტეტო მარეგულირებელი დოკუმენტების შესაბამისად, თბილისის ჰუმანიტარულ სასწავლო უნივერსიტეტში მობილობის წესით გადმოსულ შესაბამის სტუდენტებს.

სამართლის საბაკალავრო პროგრამაზე მიღების წინაპირობები გამჭვირვალეა და უზრუნველყოფს შესაბამისი ცოდნის, უნარებისა და ღირებულებების მქონე პირთა პროგრამაში ჩართვას, რაც ემსახურება სტუდენტის მიერ ამ პროგრამით განსაზღვრული სწავლის შედეგების მიღწევას.

9. სფეროს აღწერა:

სამართალი ასწავლებს სახელმწიფოდ ორგანიზებულ საზოგადოებაში ინდივიდთა თანაცხოვრებას, განსაზღვრავს საზოგადოების სახელმწიფოდ ორგანიზების ფორმასა და სტრუქტურას. მისი დანიშნულებაა, გადაჭრას ინდივიდთა შორის, ასევე ინდივიდთა და სახელმწიფოდ ორგანიზებულ საზოგადოებას შორის წარმოშობილი ნებისმიერი ინტერესთა კონფლიქტი. სამართლებრივ სახელმწიფოში სამართალი სახელმწიფოს კანონიერ ჩარჩოში მოქცევის საშუალებაა და სახელმწიფოს სამართლით შეზღუდვას უზრუნველყოფს, რის შემდეგაც როგორც ინდივიდი, ისე სახელმწიფო სამართლით შემოფარგლურ გარემოში ვითარდებიან. ამასთან, მოქმედებს პრინციპი, რომლის შესაბამისადაც, სახელმწიფოსათვის ყველაფერი აკრძალულია, რაც არაა სამართლით ნებადართული, მაშინ, როცა ინდივიდისათვის, ყველაფერი ნებადართულია, რაც არაა პირდაპირ აკრძალული სამართლით. სამართლებრივ სახელმწიფოში, სამართალი „შეუმჩნევლად მოქმედებს“, სანამ ინდივიდი არ ცდება დასაშვებად მიჩნეულ ფარგლებს. ხშირად ადამიანს ვერ წარმოუდგენია, რომ ნებისმიერი მისი მოქმედება სამართლის მიერ არის გათვალისწინებული და დასაშვებად მიჩნეული. მოქმედების თავისუფლებაც სამართლებრივად აღიარებული სიკეთეა, რომლის ფარგლებიც საზოგადოების თავისუფლებისა და ლიბერალურობის პროპორციულია. მოქმედებას, არსებულ გარემოებებსა და გამომდინარე შედეგს შორის

სამართლიანი თანაფარდობა დგინდება კანონით, თუმცა უმრავლეს შემთხვევაში მისი (სამართლიანი თანაფარდობის) უზრუნველყოფა მხოლოდ კანონის სათანადოდ განმარტებით არის შესაძლებელი. თითოეული დებულება არ განიხილება არც შესაბამისი სამართლის სისტემის ინსტიტუტებისა თუ ცნებათა სისტემისგან იზოლირებულად, არც სამართლებრივი წესრიგისათვის დამახასიათებელი ფასეულობებისაგან დამოუკიდებლად. ის სამართლიანი და მიზანშეწონილობაზე დამყარებული სამართლებრივი წესრიგის ნაწილია. მხარეთა ინტერესების სამართლიანად დაბალანსების კრიტერიუმთან ერთად, გამოიყენება, მაგალითად, მინიმალური ჩარევის, თანაზომიერების, ეფექტიანობის, ეკონომიურობის, თანმიმდევრულობისა თუ აღსრულებადობის პრინციპები. ამასთან გასათვალისწინებელია, რომ ინდივიდთა სამართლით მოწესრიგებულ ურთიერთობებში თანასწორობისა და თანასწორუფლებიანობის პრინციპები ამოსავალია: ინდივიდის უფლებები სრულდება იქ, სადაც იწყება სხვა ინდივიდის უფლებები. იურისტის პროფესია ემსახურება სამართლის დანიშნულების რეალიზებას, სამართლიანი სასამართლო სისტემის ფუნქციონირებას. სამართლის პროფესიის წარმომადგენლები – განსაკუთრებით, მოსამართლე, ადვოკატი და პროკურორი – აღჭურვილნი არიან სახელმწიფოში სამართლიანობის უზრუნველყოფის ფუნქციით. სამართლის საგანმანათლებლო პროგრამა არის პროფესიის დაუფლების საშუალება, როგორც საჯარო უფლებამოსილებით აღჭურვილი, ისე კერძო თუ საჯარო სექტორში დასაქმებული იურისტისათვის.

10. პროგრამის მიზანი

სამართლის საბაკალავრო პროგრამის მიზანი გამომდინარეობს თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტის მისიდან; პროგრამის რეალიზაციის მიზანია სამართლის მიმართულებით თანამედროვე ცოდნისა და სამეცნიერო მიღწევების შექმნა/გავრცელებისა და გაზიარების გზით, წვლილი შეიტანოს საზოგადოების განვითარებაში, დემოკრატიული საზოგადოების აქტიური წევრის მომზადების პროცესში, პიროვნების განვითარებასა და ინტელექტუალური პოტენციალის რეალიზებაში, მისი ინტელექტუალური შემოქმედებითი და პროფესიული უნარ-ჩვევების განვითარებაში, უზრუნველყოს საქართველოს ადგილობრივი, რეგიონალური და საერთაშორისო შრომის ბაზრის დამსაქმებელთა მოთხოვნების ადეკვატური ხარისხის, სათანადო კომპეტენციისა და კვალიფიკაციის მქონე უმაღლესი აკადემიური განათლების პირველი საფეხურის დონის კონკურენტუნარიანი სპეციალისტის მომზადება, რომელიც უნარიანი იქნება განახორციელოს პრაქტიკული იურიდიული საქმიანობა, აღიჭურვება სათანადო და თანამედროვე თეორიული, ნორმატიული და პრაქტიკული სამართლებრივი ცოდნით, გამოიმუშავეს პროფესიული ეთიკასა და ზოგადსაკაცობრიო და ეროვნული სამართლებრივი ღირებულებების - სამართლიანობის, ადამიანის უფლებების დაცვის, სოციალური და დემოკრატიული ფასეულობების დასამკვიდრებლად სწრაფვის უნარებს.

სამართლის საბაკალავრო პროგრამის განხორციელების მიზანია უზრუნველყოს სტუდენტის/კურსდამთავრებულის მიერ საქართველოს ეროვნული სამართლის სისტემის ძირითადი თავისებურებების, ინსტიტუტების, მატერიალური და პროცესუალური ნორმების, ზოგადსამართლებრივი პრინციპების, ფასეულობების და ღირებულებების, ასევე სპეციალიზაციის სფეროს სიღრმისეული ცოდნა; სამართლის საბაკალავრო პროგრამის კურსდამთავრებულს ექნება შესაბამისი ცოდნა სამართალმცოდნეობაში (სამართლის თეორიასა და მეთოდებში, ფილოსოფიასა და ისტორიაში), საჯარო სამართალში, კერძო სამართალში, სისხლის სამართალსა და საერთაშორისო სამართალში. სტუდენტს შესაძლებლობა ეძლევა სამართლის საბაკალავრო პროგრამის ფარგლებში განახორციელოს ინდივიდუალური პროფილის ფორმირება სპეციალიზაციის მოდულების ან/და სასწავლო დისციპლინების კონცენტრაციით; მაგალითად, კერძო სამართალში, ადმინისტრაციული სამართლის ელემენტებით და სხვ. სამართლის საბაკალავრო პროგრამა სტუდენტს გარკვევს მოქმედი კანონმდებლობის რეალიზაციის სპეციფიკასა და პრობლემატიკაში, გამოუმუშავეს მას შეფასების, ანალიზისა და დასაბუთების უნარ-ჩვევებს, გააცნოს მას უცხოური პრაქტიკას,

უბიძგებს გადაწყვეტილებათა მომზადებისას საკითხის პრობლემურ ჭრილში გაანალიზებისაკენ და გადაწყვეტილებათა ეფექტური რეალიზაციისაკენ. სამართლის საბაკალავრო პროგრამა უზრუნველყოფს სტუდენტისათვის სამართლებრივი საკითხების ცოდნა-გაცნობიერებისა და მიღებული ცოდნის პრაქტიკული გამოყენების სწავლებას; სტუდენტი დაეუფლება იურისტის საქმიანობის განხორციელებისათვის აუცილებელ მეთოდებს, გამოიმუშავებს სამართლებრივი პრობლემების დამოუკიდებლად გადაჭრის უნარ-ჩვევებს, ასევე კომუნიკაციისა და სწავლების უნარს, შეემღება საკანონმდებლო ცვლილებების, სასამართლო პრაქტიკისა და მეცნიერული სიახლეების მიდევნება და ცოდნის მუდმივად განახლება.

ამ მიზნების მისაღწევად, სამართლის საბაკალავრო პროგრამის სწავლის შედეგების განსაზღვრისა და პროგრამის განვითარების პროცესში ჩართულნი არიან დაინტერესებული მხარეები - აკადემიური პერსონალი, რომელთა ნაწილი ასევე პრაქტიკულ პროფესიულ საქმიანობასაც ეწევა და დამსაქმებელიცაა (ადვოკატები, მოსამართლეები), სტუდენტები, დამსაქმებლები, კურსდამთავრებულები.

11. დასაქმების სფერო და სწავლის გაგრძელების შესაძლებლობა

სამართლის საბაკალავრო პროგრამის კურსდამთავრებულს ექნება შესაძლებლობა, იმუშაოს ნებისმიერ იმ თანამდებობაზე, სადაც არ მოითხოვება სამართლის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის ფლობა. ამასთან, ცალკეული თანამდებობის დასაკავებლად შეიძლება გათვალისწინებულ იქნას დამატებითი წინაპირობები/სპეციალური მოთხოვნები (სახელმწიფო / საერთოფიკატო გამოცდის/ტესტირების ჩაბარება, სტაჟირება ან/და სპეციალური სასწავლო კურსების გავლა, ფიცის დადება და სხვ.). კურსდამთავრებულს შესაძლებლობა ექნება დასაქმდეს იურისტად:

- საჯარო დაწესებულებებში, მათ შორის საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებში და სასამართლო ორგანოებში, საკონსტიტუციო სასამართლოში;
- კერძო სექტორში, როგორც სამეწარმეო ისე არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირებში;
- საერთაშორისო ორგანიზაციებში;
- არასამთავრობო დაწესებულებებში, მათ შორის, უფლებადამცავ ორგანიზაციებში;
- განახორციელოს საადვოკატო, სანოტარო, საარბიტრაჟო და სხვა ისეთი საქმიანობა, სადაც საჭიროა სამართლის ცოდნა და არაა მოთხოვნილი სამართლის მაგისტრის აკადემიური ხარისხი.

სამართლის საბაკალავრო პროგრამის კურსდამთავრებული უფლებამოსილია, სწავლა განაგრძოს სამართლის მიმართულების სამაგისტრო საგანმანათლებლო პროგრამით, რომელიც ორიენტირებულია ცოდნის გაღრმავებაზე სამართლის ქვედარგის/სპეციალიზაციის კუთხით ან სპეციალობის შეცვლის მიზნით – სხვა მიმართულების სამაგისტრო საგანმანათლებლო პროგრამით.

12. სწავლის შედეგები: დარგობრივი და ზოგადი კომპეტენციები

სამართლის საბაკალავრო პროგრამით გათვალისწინებული სასწავლო დისციპლინების წარმატებით ათვისებისა და შესაბამისი ოდენობის კრედიტის მოპოვების შემდეგ, სტუდენტს ენიჭება სამართლის ბაკალავრის აკადემიური ხარისხი, რაც ადასტურებს რომ კურსდამთავრებულს გააჩნია სათანადო დარგობრივი და ზოგადი კომპეტენციები სამართლის მიმართულებით:

12.1. ცოდნა და გაცნობიერება

ა) გაცნობიერებული აქვს და იცის სამართლის არსი და სამართლის ფუნდამენტური პრინციპების მნიშვნელობა სამართლებრივი სისტემის ფორმირებისათვის; გააჩნია ეროვნული სამართლის სისტემის ძირითადი თავისებურებების, ინსტიტუტების, მატერიალური და პროცესუალური ნორმების ფართო და სისტემური ცოდნა,

რომელიც მოიცავს სამართლის თეორიებისა და პრინციპების კრიტიკულ გააზრებას, სამართლის სფეროს კომპლექსური საკითხების გაცნობიერებას; კურსდამთავრებულმა იცის სამართლის განვითარების ტენდენციები და ერკვევა მისი სრულყოფის პერსპექტივებში, იცნობს კანონმდებლობის განვითარების მიმართულებებს; საჯარო, კერძო, სისხლის და საერთაშორისო სამართლის სპეციალიზაციის არჩევითი მოდულების ფარგლებში ინდივიდუალური პროფილის ფორმირებითა და დაძლევიტ, შექმნილი აქვს საჯარო, კერძო, სისხლის ან/და საერთაშორისო სამართლის სიღრმისეული ცოდნა. კურსდამთავრებულმა იცის: სამართლის ცნება და ფუნქციები, სამართლის თეორიები, ძირითადი პრინციპები, სამართლის ნორმის სტრუქტურა, სახეები, განმარტების მეთოდები, სამართლის შეფარდება, სამართლის ენა, სამართლის სისტემები; სახელმწიფოს ცნება და ფუნქციები, სახელმწიფოს მიმართველობის და ტერიტორიული ორგანიზაციის ფორმები; წარმომადგენლობითი და უშუალო დემოკრატიის ფორმები, სახელმწიფო მოწყობის სხვა საკითხები, ადგილობრივი თვითმმართველობის საკითხები; ქართული სამართლის ისტორიული წყაროები, ძველი ქართული სამართლის დარგები/ინსტიტუტები, ქართული სახელმწიფოს მოწყობის ისტორიული ასპექტები; ადამიანის უფლებები და თავისუფლებები, მათი დაცვის გარანტიები; ზოგადი ადმინისტრაციული სამართლის არსი, პრინციპები, წყაროები, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი ურთიერთობების თავისებურებები, ინფორმაციის თავისუფლებისა და პერსონალურ მონაცემთა დაცვის მარეგულირებელი ნორმები, ადმინისტრაციული წარმოების სახეები და თავისებურებები; კერძო სამართლის სისტემა, სამოქალაქო სამართლის ზოგადი ნაწილი, სანივთო (ქონებრივი) სამართალი, ვალდებულებითი სამართალი, მათ შორის, სახელშეკრულებო და კანონისმიერი ვალდებულებითი ურთიერთობები, საოჯახო და მემკვიდრეობის სამართალი, საკორპორაციო სამართალი; სისხლის სამართლის ძირითადი ცნებები, პრინციპები და ინსტიტუტები; დანაშაულის არსი, სახეები, სისხლის-სამართლებრივი პასუხისმგებლობის (სასჯელის) არსი, სახეები, თავისებურებები; საერთაშორისო საჯარო სამართლის წყაროები, ძირითადი პრინციპები, საერთაშორისო-სამართლებრივი ურთიერთობები; კონსტიტუციური, ადმინისტრაციული, სამოქალაქო და სისხლის სამართალწარმოების (საპროცესო წარმოების) არსი, პრინციპები, თავისებურებები (პროცესუალური სამართალი).

ბ) **საჯარო სამართლის სპეციალიზაციით**, სტუდენტს შესაძლებლობა აქვს გაიღრმავოს ცოდნა ისეთი არჩევითი სასწავლო დისციპლინების შესწავლით, როგორცაა: საარჩევნო სამართალი, კონსტიტუციური კონტროლი, შედარებითი კონსტიტუციური სამართალი, შედარებითი ადმინისტრაციული სამართალი, ადმინისტრაციული სამართალდარღვევები, მუნიციპალური სამართალი, მედია სამართალი, განათლების სამართალი, აგრეთვე რეპეტიტორიუმის (გამოცემა, საკანონმდებლო ნოვაციათა შესწავლა, გაღრმავება სპეციალობაში) გავლითა და საბაკალავრო ნაშრომის შესრულებით; სტუდენტები გაიღრმავებენ ცოდნასა და შეისწავლიან საქართველოს საარჩევნო სისტემების თავისებურებებს, საარჩევნო პროცესის დეტალებსა და სპეციფიკურ ასპექტებს, საქართველოს საარჩევნო კანონმდებლობას და მისი განვითარების ტენდენციებს; საზღვარგარეთის ქვეყნებში კონსტიტუციური სამართლის წყაროებს, საზღვარგარეთის ქვეყნებში დამკვიდრებულ კონსტიტუციურ წესრიგს, ერთი მხრივ, ადამიანის (მოქალაქის) და, მეორე მხრივ, სახელმწიფოს ურთიერთდამოკიდებულების კონსტიტუციურ-სამართლებრივი რეგლამენტაციის, უშუალო და წარმომადგენლობითი დემოკრატიის რეალიზაციის ფორმებს, სახელმწიფო ხელისუფლების ჰორიზონტალურ და ვერტიკალურ კონსტრუქციებს, სახელმწიფო ხელისუფლებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის გამიჯვნისა და ურთიერთმიმართების მექანიზმებს; შეისწავლიან საზღვარგარეთის, განსაკუთრებით, ევროკავშირის ქვეყნების ადმინისტრაციული სამართლის ინსტიტუტებს, პრინციპების, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების, ადმინისტრაციული წარმოებების, ადმინისტრაციულ ორგანოთა გადაწყვეტილებების გასაჩივრების თავისებურებებს, მმართველობის სისტემებსა და ადმინისტრაციული სასამართლო მართლმსაჯულების განხორციელების თავისებურებებს; მიიღებენ სიღრმისეულ ცოდნას ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ ეროვნული კანონმდებლობის სპეციფიკის და პრობლემების თაობაზე; საქართველოს კონსტიტუციის სამართლებრივი დაცვის მექანიზმის ფუნქციონირების, კონსტიტუციური კონტროლის ნორმატიული ფარგლებისა და

კონსტიტუციური სამართალწარმოების თავისებურებებზე და სხვ.; ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა საქმეების წარმოების პრინციპების, ადმინისტრაციულ სახდელთა სახეების, სახდელთა გამოყენებისა და აღსრულების წესის, ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეების ადმინისტრაციულ ორგანოებსა და სასამართლოში განხილვის თავისებურებების თაობაზე; განათლების სამართლის ფარგლებში, სტუდენტები შეისწავლიან განათლების სამართლის ძირითადი ინსტიტუტებს, საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციისა და საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის მარეგულირებელი ნორმების თავისებურებებს, ხოლო მედია სამართალში, მაუწყებლობის ლიცენზირების/ავტორიზების სამართლებრივ პროცედურებს, მედიის თავისუფლებისა და სარედაქციო დამოუკიდებლობის, სამაუწყებლო რეკლამის, მარეგულირებელი ორგანოს სტატუსის და სხვა აქტუალურ საკითხებს.

გ) **კერძო სამართლის სპეციალიზაციით**, სტუდენტს შესაძლებლობა აქვს გაიღრმავოს ცოდნა ისეთი არჩევითი სასწავლო დისციპლინების შესწავლით, როგორცაა: სანოტარო სამართალი, ინტელექტუალური საკუთრებისა და საავტორო სამართალი, საერთაშორისო კერძო სამართალი, მოთხოვნის უზრუნველყოფის სამართალი, შედარებითი კერძო სამართალი, საბანკო სამართალი, აგრეთვე რეპეტიტორიუმის (გამეორება, საკანონმდებლო ნოვაციათა შესწავლა, გაღრმავება სპეციალობაში) გავლითა და საბაკალავრო ნაშრომის შესრულებით; სტუდენტები ამ მოდულის ფარგლებში გაიღრმავებენ ცოდნას და შეისწავლიან ნოტარიატის სფეროში მოქმედ კანონმდებლობას, სანოტარო სამართლის განვითარების ძირითად მიმართულებებს; ინტელექტუალური საკუთრებისა და საავტორო სამართლის ძირითადი ინსტიტუტებსა და პრინციპებს, საავტორო უფლების წარმოშობასა და დაცვასთან დაკავშირებულ რეგულაციებს; საერთაშორისო კერძო სამართლის წყაროებს, საკოლიზიო ნორმათა ფუნქციას, დელიქტების საკოლიზიო საკითხებს, პირებს საერთაშორისო კერძო სამართალში, ნივთისა და გარიგების, საოჯახო და მემკვიდრეობითი სამართლის საკითხებს საერთაშორისო კერძო სამართალში, იურისდიქციის კონფლიქტის საკითხებსა და სხვ.; მოთხოვნის უზრუნველყოფის ისეთ ინსტიტუტებს, როგორცაა გირავნობა და იპოთეკა, საბანკო გარანტია, თავდებობა; შედარებითი კერძო სამართლის ფარგლებში სტუდენტი მოახდენს სხვადასხვა ქვეყნის სამოქალაქო კანონმდებლობის შესწავლასა და განზოგადებას; შეისწავლის უცხოეთის კერძო სამართლის კანონმდებლობის თავისებურებებს; საბანკო სამართლის ფარგლებში სტუდენტები გაეცნობიან ბანკების საქმიანობის მომწესრიგებელი საქართველოს კანონმდებლობას; შეისწავლიან საბანკო ძირითადი ინსტიტუტებსა და სფეროს ფარგლებში დადებული ხელშეკრულებების არსებით და ჩვეულებრივ პირობებს.

დ) **სისხლის სამართლის სპეციალიზაციით**, სტუდენტს შესაძლებლობა აქვს გაიღრმავოს ცოდნა ისეთი არჩევითი სასწავლო დისციპლინების შესწავლით, როგორცაა: კრიმინოლოგია, ადამიანის უფლებები სისხლის სამართლის პროცესში, მტკიცებითი სამართალი, საერთაშორისო სისხლის სამართალი, აგრეთვე რეპეტიტორიუმის (გამეორება, საკანონმდებლო ნოვაციათა შესწავლა, გაღრმავება სპეციალობაში) გავლითა და საბაკალავრო ნაშრომის შესრულებით; ამ მოდულის ფარგლებში სტუდენტი შეისწავლის დანაშაულის კრიმინოლოგიურ ასპექტებს, დანაშაულს როგორც სოციალურ მოვლენას, მის გამომწვევ მიზეზებსა და პირობებს, დანაშაულებასთან ბრძოლის გზებსა და საშუალებებს, დანაშაულის თავიდან აცილების (პრევენცია) საკითხებს; ამ მოდულის ფარგლებში მიღებული ცოდნა სტუდენტებს შეუქმნის სწორ წარმოდგენას მტკიცების მიზნის, ჭეშმარიტების არსისა და მტკიცების საშუალებებით მისი დადგენის პრობლემების, მტკიცების ტვირთის და მტკიცების ამოსავალი დებულებების შესახებ; მტკიცებულებათა საპროცესო მნიშვნელობის, მტკიცებულებათა დასაშვებობისა და რელევანტურობის (შესახებითობის) თაობაზე; მტკიცებულებათა შეკრებისა და წარდგენის, შემოწმებისა და შეფასების თეორიული და საკანონმდებლო დებულებების შესახებ; სტუდენტს მიეცემა შესაძლებლობა, საფუძვლიანად შეისწავლოს სისხლის სამართლის საერთაშორისო მართლმსაჯულების არსი და შეიქმნას მყარი თეორიული საფუძველი საერთაშორისო სისხლის სამართლის თეორიისა და პრაქტიკის საკითხებზე. სტუდენტი ამავე მოდულის ფარგლებში გაიღრმავებს ცოდნას სისხლის სამართლის პროცესში ადამიანის უფლებათა დაცვის გარანტიების, სისხლის სამართლის პროცესში მონაწილე თითოეული მხარის

უფლებების დაცვის გარანტიების ფორმებისა და საშუალებების სპეციფიკის, სასამართლო პრაქტიკაში წარმოშობილი პრობლემებისა და მათი გადაჭრის საუკეთესო გზების, ასევე ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში ევროპული და ეროვნული სასამართლოს პრაქტიკის შესახებ.

ე) **საერთაშორისო სამართლის სპეციალიზაციით**, სტუდენტს შესაძლებლობა აქვს გაიღრმავოს ცოდნა ისეთი არჩევითი სასწავლო დისციპლინების შესწავლით, როგორცაა: საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართალი, ევროპის კავშირის სამართალი, საერთაშორისო ორგანიზაციების სამართალი, საერთაშორისო საჰაერო სამართალი; სტუდენტს შესაძლებლობა აქვს დეტალურად შეისწავლოს საქართველოსა და ევროპის კავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების ძირითადი ასპექტები/ ნაკისრი ვალდებულებები, საერთაშორისო სამართლის სპეციალიზაციით გაიღრმავოს ცოდნა, ამ მოდულში საბაკალავრო ნაშრომის შესრულებით; სტუდენტები გაიღრმავებენ ცოდნას საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის წყაროებისა და მიზნების შესახებ; შეისწავლიან კონვენციებს, რომლებმაც სამართლებრივი საფუძველი ჩაუყარეს საერთაშორისო ჰუმანიტარულ სამართალს, ასევე, საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის პრინციპებსა და მათ რეალურად ომის ვითარებაში დაცვასთან დაკავშირებულ სირთულეებს; სტუდენტებს მიეწოდებათ სრულყოფილი ინფორმაცია უნივერსალური და რეგიონალური საერთაშორისო ორგანიზაციების კლასიფიკაციის, საერთაშორისო ორგანიზაციების შექმნისა და მათი არსებობის შეწყვეტის ძირითადი წესების, საერთაშორისო ორგანიზაციების სამართლებრივი ბუნებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების კომპეტენციების, უფლებამოსილებების, საერთაშორისო ორგანიზაციებში გადაწყვეტილებათა მიღების პროცედურის თაობაზე; ევროპის კავშირის სამართლის წყაროებისა და მისი სისტემის, სახელმწიფოებისა და ევროპის საერთაშორისო ორგანიზაციების უფლებამოსილებათა გამიჯვნისა და ურთიერთმიმართების მექანიზმების თაობაზე; ევროპის შესაბამისი სამართლებრივი ინსტიტუტების საერთაშორისო სამართლებრივ ნორმებში რეგლამენტაციის შესაბამისი პრაქტიკისა და ფორმების თაობაზე; საერთაშორისო საჰაერო სამართლის წყაროების, სახელმწიფოებისა და საერთაშორისო საავიაციო ორგანიზაციების უფლებამოსილებათა გამიჯვნისა და ურთიერთმიმართების მექანიზმების თაობაზე; საერთაშორისო საჰაერო სამართალშემოქმედების, ხელშეკრულებისა და სხვა საერთაშორისო ნორმების უზრუნველყოფი მექანიზმების, საერთაშორისო საჰაერო გადაყვანა-გადაზიდვების საერთაშორისო სამართლებრივი რეგულირების, საჰაერო ხომალდის და ეკიპაჟის საერთაშორისო-სამართლებრივი სტატუსისა და საერთაშორისო საჰაერო სამართლის სხვა ინსტიტუტების, ასევე, საერთაშორისო საავიაციო ორგანიზაციების სტატუსის, კომპეტენციის, ფუნქციებისა და პასუხისმგებლობის თაობაზე;

ვ) სტუდენტს შესაძლებლობა აქვს ცოდნა გაიღრმავოს **სამართალმცოდნეობაში** (სამართლის თეორია და მეთოდები, ფილოსოფია, ისტორია), ისეთი არჩევითი სასწავლო დისციპლინების შესწავლით, როგორცაა: სახელმწიფოსა და სამართლის მსოფლიო ისტორია, მსოფლიოს სამართლებრივი სისტემები, რომის სამართალი, სამართლის ფილოსოფია. ამ მოდულის ფარგლებში სტუდენტებს საშუალება ეძლევათ გაიღრმავონ ცოდნა სამართლის თეორიისა და მეთოდების, ისტორიისა და ფილოსოფიის საკითხებში; კერძოდ, სტუდენტს საშუალება აქვს შეისწავლოს საზღვარგარეთის ქვეყნების სახელმწიფოსა და სამართლის განვითარების ისტორიის საკითხები, სამართლის განვითარების პროცესში მომხდარი ისტორიული ფაქტები, ხელისუფლების სტრუქტურა და საზოგადოებრივი წყობა უძველესი ეპოქიდან დღემდე; რომანულ-გერმანული, საერთო / ანგლო-საქსური, ამერიკული, ასევე ისლამური სამართლებრივი სისტემები, ნიშნები და თავისებურებები; მოდულის ფარგლებში შეთავაზებული რომის სამართლის სასწავლო კურსის ფარგლებში სტუდენტები გაითავისებენ, რომ რომის სამართალს განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს მსოფლიო სამართლებრივი აზროვნების ისტორიაში, რომ მან სამიწველი ჩაუყარა თანამედროვე სამოქალაქო სამართლის ძირითად ინსტიტუტებს. სტუდენტები ასევე გაეცნობიან სამართლის ფილოსოფიის ისტორიულ და თანამედროვე თეორიებს, რომლებმაც გადამწყვეტი როლი შეასრულეს სამართლის ფილოსოფიის

მეცნიერების ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში, შეისწავლიან ცნობილი ფილოსოფოსებისა და იურისტების შეხედულებებს სამართლის არსის, წარმოშობისა და განვითარების კანონზომიერებაზე.

12.2. ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი

გამომუშავებული აქვს ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების ისეთი დარგობრივი და ზოგადი კომპეტენციები, როგორცაა სამართლის განმარტება და გამოყენება (შეუძლია იურიდიული ტერმინოლოგიის გამოყენება, ნორმატიული აქტების განმარტების მეთოდების გამოყენება, საქმიანობისას იყენებს იურიდიულ ტექნიკას), გააჩნია სამართლის დარგისათვის დამახასიათებელი მეთოდების გამოყენების უნარი, აქვს პრაქტიკული ან/და წინასწარ განსაზღვრული მითითებების შესაბამისად - კვლევითი ხასიათის პროექტების განხორციელების უნარი; შეუძლია ფაქტებისა და გარემოებების სწორი იურიდიული კვალიფიკაცია, სამართლებრივი პრობლემების იდენტიფიცირების, მათი გადაწყვეტისათვის ნორმატიული საფუძვლების მოძიების, განმარტებისა და გამოყენების უნარი; დამოუკიდებლად შეუძლია იურიდიული შინაარსის დოკუმენტების (ნორმატიული აქტის პროექტის, ხელშეკრულების, საჩივრის, სარჩელის და ა.შ.), სხვა პროცესუალური, მათ შორის, სასამართლო სამართალწარმოების დოკუმენტების შედგენა, ხელშეკრულებების (გარიგებების) და კორპორაციული დოკუმენტების შედგენა, სამართლებრივი ექსპერტიზა და კონსულტაცია, იურიდიული მოსაზრებების/დასკვნების წერა, სამართალშემოქმედებითი და სამართალდამცავი საქმიანობა და სხვ.

12.3. დასკვნის უნარი

კურსდამთავრებულს გააჩნია სამართლებრივი შინაარსის მონაცემების შეგროვების, ამ მონაცემებისა და სიტუაციების (ფაქტობრივი გარემოებებისა და დაკავშირებული სამართლებრივი ურთიერთობების) გაანალიზების, სამართლებრივი შეფასების, განმარტების, არგუმენტირებული მსჯელობის, მატერიალური და პროცესუალური ნორმებით დასაბუთებული დასკვნების ჩამოყალიბების უნარი; სამართლებრივი პრობლემის მრავალმხრივი ხედვისა და ანალიზის საფუძველზე მისი გადაწყვეტის თეზისის განვითარებისა და შერჩეული მიდგომის დასაბუთების უნარი.

12.4. კომუნიკაციის უნარი

სამართლის საბაკალავრო პროგრამის კურსდამთავრებული ფლობს თანამედროვე საინფორმაციო-სამიებო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებს მომხმარებლის დონეზე და შეუძლია შემოქმედებითად გამოიყენოს ისინი; აქტიურად იწყენებს სამართლებრივი/ნორმატიული ინფორმაციის შემცველ მონაცემთა ბაზებს; კურსდამთავრებულს სამართლის საბაკალავრო პროგრამით გათვალისწინებული ერთ-ერთი უცხო ენის (ინგლისური ან გერმანული) ზოგადევროპული ჩარჩოს შესაბამის B 2.2. (დარგობრივ) დონეზე შესწავლის შედეგად, მშობლიურთან ერთად, უცხო ენაზე შეეძლება იურიდიული ტერმინოლოგიის გამოყენებით სათანადო კომუნიკაცია.

12.5. სწავლის უნარი

სამართლის საბაკალავრო პროგრამის სტუდენტს აქვს საკანონმდებლო ცვლილებების, სასამართლო პრაქტიკის, მეცნიერების სიახლეების მიდევნების უნარი, შესწევს უნარი, დაადგინოს ქართულ და უცხოურ ენებზე არსებული ინფორმაციის წყაროები (ბიბლიოგრაფია, დოკუმენტები, ვებგვერდები და ა.შ.), მოიძიოს დამატებითი ინფორმაცია; შეუძლია საკუთარი სწავლის პროცესის თანმიმდევრულად და მრავალმხრივად შეფასება, შემდგომი სწავლის საჭიროებების დადგენა, გააჩნია ცოდნის დამოუკიდებლად და მუდმივად განახლებისა და გაღრმავების უნარი.

12.6. ღირებულებები

სამართლის საბაკალავრო პროგრამის კურსდამთავრებული იცნობს იურისტის საქმიანობის ეთიკის ფარგლებს და მოწოდებულია დაიცვას ზემოაღნიშნული ეთიკური ნორმები; გაცნობიერებულად ისწრაფვის თავისი

პროფესიული საქმიანობით მონაწილეობა მიიღოს ადამიანური ან/და სამართლებრივი ღირებულებების (ადამიანისა და მოქალაქის უფლებათა და თავისუფლებათა უზენაეს ადამიანურ ღირებულებად აღქმა, კანონიერება და მართლწესრიგი, სამართლიანობა, თანასწორუფლებიანობა და თანასწორობა, თავისუფლება, კანონიერება, დემოკრატიულობა, საჯაროობა, სასჯელის გარდაუვლობა, სახელმწიფოსა და პიროვნებას შორის ურთიერთობისას პიროვნების უპირატესობა და სახელმწიფოს სამართლით შებოჭვა და სხვ.) ფორმირების პროცესში და ხელი შეუწყოს მათ დამკვიდრებას. მოწოდებულია, ხელი შეუწყოს ადამიანის და მოქალაქის უფლებების და თავისუფლებების განხორციელებას და იმოქმედოს სამართლიანობის, ადამიანის უფლებების, სოციალური და დემოკრატიული ფასეულობების გათვალისწინებით.

13. სწავლების შედეგების მიღწევის მეთოდები

სამართლის საბაკალავრო პროგრამით სწავლების პროცესში, სწავლების შედეგების მისაღწევად, სხვადასხვა სასწავლო კურსის სპეციფიკიდან გამომდინარე, გამოყენებულია სწავლისა და სწავლების სხვადასხვა მეთოდები ან ხდება მათი კომბინირებული გამოყენება. სამართლის საბაკალავრო პროგრამის რეალიზაციისას სწავლების შედეგების მისაღწევად ადეკვატური მეთოდების შერჩევა ხორცილდება, დინამიურად - სწავლის შედეგების, სასწავლო დისციპლინის სპეციფიკისა და პროგრამის განხორციელებაში ჩართული აკადემიური პერსონალის აკადემიური თავისუფლების პრინციპის გათვალისწინებით. ზოგადად, რეკომენდირებულია კლასიკური ლექციის ფორმატში მაღალი ინტერაქტიულობის მქონე მეთოდების ინტეგრაცია. ცალკეული კომპეტენციის გამომუშავებისას უნდა გამოიყენებოდეს სამუშაო ჯგუფში მუშაობა, პროექტის შემუშავება, პრეზენტაცია, საშინაო დავალება და დამოუკიდებელი მუშაობის სხვა ანალოგიური ფორმები; ასევე, შესაძლებელია და განხორციელებულიცაა პრაქტიკული კომპონენტისა და კლინიკური სწავლების ინტეგრირება სამართლის საბაკალავრო პროგრამაში. სამართლის საბაკალავრო პროგრამის რეალიზაციისას გამოყენებული სწავლების შედეგების მიღწევის მეთოდები სტუდენტში უნდა ახდენდნენ შემეცნებითი საქმიანობის განვითარებასა და სტიმულირებას. სწავლების მეთოდები ისე უნდა შეირჩეს, რომ გამოიწვიოს სტუდენტის დაინტერესება შესასწავლი თემით, შემოქმედებითად აქტიური და დამოუკიდებელი გახადოს იგი ცოდნის მარაგის დაგროვების პროცესში.

13.1.ლექცია, შემოქმედებითი პროცესია, რომელშიც ერთდროულად მონაწილეობენ ლექტორი და სტუდენტი. ლექციის ძირითადი მიზანია შესასწავლი თემის არსის გაგება, რაც გულისხმობს მიწოდებული მასალის შემოქმედებით და აქტიურ აღქმას. ამასთან, ყურადღება უნდა მიექცეს მასალის ძირითად დებულებებს, განმარტებებს, აღნიშვნებს, დაშვებებს. საჭიროა მთავარი საკითხების, ფაქტებისა და იდეების კრიტიკული ანალიზი. ლექცია უნდა უზრუნველყოფდეს შესასწავლი საგნის ძირითადი დებულებების მეცნიერულ და ლოგიკურად თანმიმდევრულ შეცნობას ზედმეტი დეტალებით გადატვირთვის გარეშე.

13.2.სამუშაო ჯგუფში მუშაობის დანიშნულებაა სტუდენტებს მიეცეს ლექციაზე მოსმენილი თემების გაღრმავების საშუალება. წამყვანი ლექტორის მითითებით სტუდენტი ან სტუდენტთა ჯგუფი მოიძიებს და ამუშავებს დამატებით ინფორმაციას, ამზადებს პრეზენტაციას, წერს ესეს და სხვ. მოისმინება მოხსენებები, იმართება დისკუსია, კეთდება დასკვნები. სამუშაო ჯგუფის ხელმძღვანელი ლექტორი კოორდინაციას უწევს ამ პროცესების მიზანმიმართულად წარმართვას.

13.3.პრაქტიკული მეცადინეობის დანიშნულებაა კონკრეტული პრაქტიკული ამოცანების გადაწყვეტის პროცესში თეორიული მასალის გამოყენების უნარის ფორმირება, რაც თავის მხრივ თეორიული მასალის დამოუკიდებლად გამოყენების ჩვევის გამომუშავების საფუძველია. პრაქტიკული

მეცადინეობის ხელმძღვანელმა ყურადღება უნდა გაამახვილოს ამოცანათა და სავარჯიშოთა გადაწყვეტის მეთოდიკაზე, მათ შესრულებაზე და სხვ.

13.4.სტუდენტთა დამოუკიდებელი მუშაობა - არის სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული კურსების წარმატებით ათვისებისათვის დახარჯული სამუშაო დროის (შრომის) რაოდენობა ძირითადი ლიტერატურის გაცნობა-შესწავლიდან - ჯგუფურ მუშაობამდე და/ან შუალედური და დასკვნითი გამოცდების მომზადებისათვის.

სწავლების შედეგების მიღწევისათვის გამოიყენება შემდეგი მეთოდები:

- **ვერბალური (ზეპირსიტყვიერი) მეთოდი;**
- **წერიითი მუშაობის მეთოდი;**
- **წიგნის დამუშავების მეთოდი;**
- **დისკუსია/დებატები** – ინტერაქტიური სწავლების ერთ-ერთი ყველაზე გავრცელებული მეთოდი, რომელიც მკვეთრად ამაღლებს სტუდენტთა სწავლის პროცესში ჩართულობის ხარისხსა და აქტივობას. ეს მეთოდი უწვდის სტუდენტს კამათისა და საკუთარი აზრის დასაბუთების უნარს;
- **ჯგუფური (collaborative) მუშაობა** – ამ მეთოდით სწავლების დროს სტუდენტები იყოფიან ჯგუფებად და მათ ეძლევათ სასწავლო დავალებები. ჯგუფის წევრები ინდივიდუალურად ამუშავებენ საკითხს და პარალელურად უზიარებენ მას ჯგუფის დანარჩენ წევრებს. დასახული ამოცანიდან გამომდინარე შესაძლებელია ჯგუფის მუშაობის პროცესში წევრებს შორის მოხდეს ფუნქციების გადანაწილება. ეს სტრატეგია უზრუნველყოფს ყველა სტუდენტის მაქსიმალურ ჩართულობას სასწავლო პროცესში;
- **პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლება (PBL)** – აღნიშნული სასწავლო მეთოდი ახალი ცოდნის მიღებისა და ინტეგრაციის პროცესის საწყის ეტაპად პრობლემის დასმას იყენებს;
- **თანამშრომლობითი (cooperative) სწავლება** – სწავლების სტრატეგიაა, სადაც ჯგუფის თითოეული წევრი ვალდებულია არა მხოლოდ შეისწავლოს, არამედ დაეხმაროს თავის თანაგუნდელს საგნის უკეთ შესწავლაში; თითოეული ჯგუფის წევრი მუშაობს პრობლემაზე, ვიდრე ყველა მათგანი არ დაეუფლება საკითხს.
- **ვერსტიკული მეთოდი** – ეფუძნება სტუდენტების წინაშე დასმული ამოცანის ეტაპობრივ გადაწყვეტას. ეს ამოცანა სწავლების პროცესში ფაქტების დამოუკიდებლად დაფიქსირებისა და მათ შორის კავშირების დანახვის გზით ხორციელდება;
- **შემთხვევის ანალიზი (Case study)** – პროფესორი სტუდენტებთან ერთად ლექციაზე განიხილავს კონკრეტულ (ადაპტირებულ ან არადაპტირებულ) შემთხვევებს, რომლებიც ყოველმხრივ და საფუძვლიანად შეისწავლიან საკითხს;
- **კაზუსის ამოხსნის მეთოდი** - აბსტრაქტული ნორმების კონკრეტულ ფაქტებთან სტრუქტურირებული მისადაგების მეთოდი, პრაქტიკულ შემთხვევებზე სამართლებრივი ნორმების მორგების მეთოდოლოგიას წარმოადგენს. მისი დანიშნულება კონკრეტული და მიზანმიმართულია. კაზუსის ამოხსნის მეთოდი სტუდენტს სთხოვს კონკრეტული შემთხვევის ინტენსიურ დამუშავებას/სამართლებრივ შეფასებას;
- **გონებრივი იერიში (Brain storming)** – ეს მეთოდი გულისხმობს კონკრეტული თემის ფარგლებში კონკრეტული საკითხის/პრობლემის შესახებ მაქსიმალურად მეტი, სასურველია რადიკალურად განსხვავებული აზრის, იდეის ჩამოყალიბებასა და გამოთქმის ხელშეწყობას. აღნიშნული მეთოდი ხელს უწყობს პრობლემისადმი შემოქმედებითი მიდგომის განვითარებას. ეს მეთოდი ეფექტურია სტუდენტთა მრავალრიცხოვანი ჯგუფის არსებობის პირობებში და შედეგა რამდენიმე ძირითადი ეტაპისგან:
 - ა) პრობლემის/საკითხის შემოქმედებითი კუთხით განსაზღვრა;
 - ბ) დროის გარკვეულ მონაკვეთში აუდიტორიისგან საკითხის ირგვლივ არსებული იდეების კრიტიკის გარეშე ჩანიშვნა (ძირითადად დაფაზე);
 - გ) გამორიცხვის გზით იმ იდეების გამორჩევა, რომლებიც ყველაზე მეტ შესაბამისობას ავლენს დასმულ საკითხთან;

- დ) კვლევის მიზანთან იდეის შესაბამისობის დასადგენად შეფასების კრიტერიუმების განსაზღვრა;
- ე) შერჩეული იდეების შეფასება წინასწარ განსაზღვრული კრიტერიუმებით;
- ვ) უმაღლესი შეფასების მქონე იდეის, როგორც დასახული პრობლემის გადაჭრის საუკეთესო საშუალების გამოვლენა;
- **როლური/სიტუაციური თამაშები (იმიტირებული პროცესები)** – სცენარის მიხედვით განხორციელებული როლური თამაშები (იმიტაცია) სტუდენტს საშუალებას აძლევს სხვადასხვა პოზიციიდან შეხედოს ამ თუ იმ საკითხს და ეხმარება მათ ალტერნატიული თვალსაზრისის ჩამოყალიბებაში; ისევე როგორც დისკუსია, როლური თამაშებიც უყალიბებს სტუდენტს საკუთარი პოზიციის დამოუკიდებლად გამოთქმისა და კამათში მისი დაცვის უნარს;
 - **დემონსტრირების/პრეზენტაციების მეთოდი** – ეს მეთოდი ინფორმაციის ვიზუალურად წარმოდგენას გულისხმობს. შედეგის მიღწევის თვალსაზრისით ის საკმაოდ ეფექტურია. დემონსტრირების/პრეზენტაციის მეთოდით მუშაობა მოიცავს დაგეგმვის, კვლევის, პრაქტიკული აქტივობისა და შედეგების წარმოდგენის ეტაპებს არჩეული საკითხის შესაბამისად; ხშირად მასალა ერთდროულად აუდიო და ვიზუალური გზით მიეწოდება აუდიტორიას. ამავე დროს, იგი ვიზუალურად წარმოაჩენს საკითხის/პრობლემის არსს; მასალის/თემის დემონსტრირება შესაძლებელია განხორციელდეს როგორც სტუდენტის, ისე პროფესორის მიერ. სწავლებისას, ეს მეთოდი თვალსაჩინოს ხდის სასწავლო მასალის აღქმის საფეხურებს, აკონკრეტებს იმ სამუშაოს, რომლის შესრულება მოუწევთ სტუდენტებს დამოუკიდებლად;
 - **მცირე ჯგუფებში მუშაობა (team work)**, როდესაც სტუდენტი ასრულებს პრაქტიკულ დავალებას, არჩევს კონკრეტულ კაზუსს, სიტუაციას, ამზადებს ჯგუფურ პროექტებს და მონაწილეობს საქმიან თამაშებში; ასეთი სახის სამუშაო უზურნველყოფს როლური ქცევის ათვისებას, ასწავლის ეფექტურ კომუნიკაციას, გამოცდილების გაზიარებას, ანვითარებს ლიდერის თვისებებს;
 - **ინდუქცია, დედუქცია, ანალიზი და სინთეზი**:
 - ა) სწავლების **ინდუქციური მეთოდი** განსაზღვრავს ნებისმიერი საგნობრივი ცოდნის გადმოცემის ისეთ ფორმას, როდესაც სწავლის პროცესში აზრის მსვლელობა ფაქტებიდან განზოგადებულისკენ არის მიმართული, ანუ მასალის გადმოცემისას პროცესი მიმდინარეობს კონკრეტულიდან ზოგადისაკენ;
 - ბ) სწავლების **დედუქციური მეთოდი** განსაზღვრავს ნებისმიერი საგნობრივი ცოდნის გადაცემის ისეთ ფორმას, რომელიც ზოგად ცოდნაზე დაყრდნობით ახალი ცოდნის აღმოჩენის ლოგიკურ პროცესს წარმოადგენს, ანუ პროცესი მიმდინარეობს ზოგადიდან კონკრეტულისაკენ;
 - გ) სასწავლო პროცესში **ანალიზის მეთოდი** გვეხმარება სასწავლო მასალის, როგორც ერთი მთლიანის, შემადგენელ ნაწილებად დაშლაში, რითაც მარტივდება რთული პრობლემის შიგნით არსებული ცალკეული საკითხების დეტალური გაშუქება;
 - დ) **სინთეზის მეთოდი** გულისხმობს შებრუნებულ პროცედურას, ანუ ცალკეული საკითხების დაჯგუფებით ერთი მთლიანის შედგენას. ეს მეთოდი ხელს უწყობს პრობლემის, როგორც მთელის დანახვის უნარის განვითარებას.
 - პრაქტიკული მეთოდები – აერთიანებს სწავლების ყველა იმ ფორმას, რომელიც სტუდენტს პრაქტიკულ უნარ-ჩვევებს უყალიბებს, აქ სტუდენტი შექმნილი ცოდნის საფუძველზე დამოუკიდებლად ასრულებს ამა თუ იმ აქტივობას საწარმოო/პროფესიულ პრაქტიკაზე, ველზე მუსაობის დროს და სხვ.
 - **უცხო ენების სწავლების მეთოდებიდან** გამოიყენება (სიტუაციური სწავლება (Situational Language Teaching (Oral Approach), პირდაპირი მეთოდი (The Direct Method), კომუნიკაციური მეთოდი (Communicative Language Teaching) და სხვ.

14. სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემა

სამართლის საბაკალავრო პროგრამა იყენებს „უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების კრედიტებით გაანგარიშების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2007 წლის 5 იანვრის N3 ბრძანებით განსაზღვრულ და მის საფუძველზე დამტკიცებულ თბილისის ჰუმანიტარულ სასწავლო უნივერსიტეტში მოქმედ შეფასების სისტემას, რომელიც საჯაროდ ხელმისაწვდომია და ამ პროგრამის განუყოფელი ნაწილია.

თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტში მოქმედი შეფასების სისტემით სტუდენტის ცოდნა ფასდება მაქსიმუმ 100 ქულის ფარგლებში. სასწავლო კრედიტის მოსაპოვებლად საჭირო მინიმალურ შეფასებას წარმოადგენს - 51 ქულა. დაუშვებელია სტუდენტის მიერ მიღწეული სწავლის შედეგების ერთჯერადად - მხოლოდ დასკვნითი გამოცდის საფუძველზე შეფასება. სტუდენტის გაწეული შრომის შეფასება ითვალისწინებს:

ა) შუალედურ შეფასებებს;

ბ) დასკვნითი გამოცდის შეფასებას.

საბოლოო შეფასების მიღება ხდება შუალედური შეფასებებისა და დასკვნითი გამოცდის შეფასების დაჯამების საფუძველზე. შეფასების საერთო ქულიდან (100 ქულა) შუალედური შეფასებ(ებ)ის ხვედრითი წილი შეადგენს ჯამურად 60 ქულას (60%), ხოლო დასკვნითი შეფასების ხვედრითი წილია - 40 ქულა (40%); შუალედური შეფასებ(ებ)ის მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი ჯამურად არის 11 ქულა; დასკვნითი შეფასების მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი არის 20 ქულა; დასკვნით გამოცდაზე გასვლის უფლება ეძლევა სტუდენტს, რომელსაც შუალედური შეფასებებისა და დასკვნითი გამოცდის მაქსიმალური ქულის გათვალისწინებით უგროვდება 51 ქულა. სტუდენტს დამატებით გამოცდაზე გასვლის უფლება აქვს იმავე სემესტრში (FX) ვერ ჩააბარა (41-50 ქულა) მიღების შემთხვევაში; (FX) ვერ ჩააბარა შეფასების მიღების შემთხვევაში ინიშნება დამატებით გამოცდა დასკვნითი გამოცდის შედეგების გამოცხადებიდან არანაკლებ 5 დღეში და აისახება საგამოცდო ცხრილში; სტუდენტის მიერ დამატებით გამოცდაზე მიღებულ შეფასებას არ ემატება დასკვნით შეფასებაში მიღებული ქულათა რაოდენობა; დამატებით გამოცდაზე მიღებული შეფასება არის დასკვნითი შეფასება და აისახება საგანმანათლებლო პროგრამის კომპონენტის საბოლოო შეფასებაში; დამატებით გამოცდაზე მიღებული შეფასების გათვალისწინებით, საგანმანათლებლო კომპონენტის საბოლოო შეფასებაში 0-50 ქულის მიღების შემთხვევაში, ასევე დამატებით გამოცდაზე დასკვნითი შეფასების მინიმალური კომპეტენციის ზღვარის ვერ გადალახვის შემთხვევაში, მიუხედავად ქულათა ჯამისა, სტუდენტს უფორმდება შეფასება F (ჩაიჭრა) - 0 ქულა.

სტუდენტის ცოდნის შეფასება ხდება შემდეგი კომპონენტებით:

შუალედური შეფასების ფორმისთვის განსაზღვრული ხვედრითი წილის (60%) ფარგლებში გათვალისწინებულია შემდეგი შუალედური შეფასებები და მათი ხვედრითი წილები:

ა) სასწავლო აქტივობები (სამუშაო ჯგუფში მუშაობა, პრეზენტაცია, დებატებში, დისკუსიაში მონაწილეობა, წერითი და ზეპირი დავალებების შესრულება და სხვ.) - მაქსიმუმ 30 % (30 ქულა);

ბ) შუალედური გამოცდა - მაქსიმუმ 30% (30 ქულა);

შუალედური გამოცდა ტარდება წერითი ფორმით, ხოლო შერჩეული შეფასების კომპონენტი, მეთოდი და კრიტერიუმი ასახულია შესაბამის სილაბუსში და ადეკვატურია ამავე სილაბუსში განსაზღვრული და მისაღწევი სწავლის შედეგების შეფასებისთვის. შუალედური გამოცდის ჩატარების ვადები განისაზღვრება ფაკულტეტის მიერ და არ ემთხვევა სალექციო/სააუდიტორიო კვირას.

დასკვნითი გამოცდა - მაქსიმუმ 40% (40 ქულა), ტარდება უნივერსიტეტის მიერ განსაზღვრულ ზამთრის და ზაფხულის საგამოცდო სესიების პერიოდში, კომბინირებული (წერითი/ზეპირი) ან/და წერითი ფორმით;

კომბინირებული დასკვნითი გამოცდის შემთხვევაში, ზეპირი კომპონენტში მაქსიმალური შეფასება არ უნდა აღემატებოდეს 20 ქულას, ხოლო წერით კომპონენტზე გაანგარიშებული ქულების მინიმუმია - 20; შერჩეული შეფასების კომპონენტი, მეთოდი და კრიტერიუმი ასახულია შესაბამის სილაბუსში და ადეკვატურია ამავე სილაბუსით განსაზღვრული და მისაღწევი სწავლის შედეგების შეფასებისთვის. შეფასების კომპონენტი, მეთოდი და კრიტერიუმი და მათი ხვედრითი წილი აკადემიური თავისუფლების ფარგლებში განისაზღვრება აკადემიური ან მოწვეული პერსონალის მიერ სასწავლო ან კვლევითი კომპონენტის შესაბამისი ნაწილისათვის წარმოდგენილი სილაბუსით.

შეფასების სისტემა უშვებს:

ა) ხუთი სახის დადებით შეფასებას:

- ა.ა) (A) ფრიადი - მაქსიმალური შეფასების 91% და მეტი;
- ა.ბ) (B) ძალიან კარგი - მაქსიმალური შეფასების 81-90%;
- ა.გ) (C) კარგი - მაქსიმალური შეფასების 71-80%;
- ა.დ) (D) დამაკმაყოფილებელი - მაქსიმალური შეფასების 61-70%;
- ა.ე) (E) საკმარისი - მაქსიმალური შეფასების 51-60%;

ბ) ორი სახის უარყოფით შეფასებას:

- ბ.ა) (FX) ვერ ჩააბარა - მაქსიმალური შეფასების 41-50%, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტს ჩასაბარებლად მეტი მუშაობა სჭირდება და ეძლევა დამოუკიდებელი მუშაობით დამატებით გამოცდაზე ერთხელ გასვლის უფლება;
- ბ.ბ) (F) ჩაიჭრა - მაქსიმალური შეფასების 40% და ნაკლები, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტის მიერ ჩატარებული სამუშაო არ არის საკმარისი და მას საგანი ახლიდან აქვს შესასწავლი.

შენიშვნა:

- ა) შეფასების კრიტერიუმები და მეთოდები დეტალურად ჩაშლილია სილაბუსებში და გათვალისწინებულია საგნის სპეციფიკა;
- ბ) საბაკალავრო ნაშრომისა და პროფესიული პრაქტიკის შესრულებისა და შეფასების კომპონენტები ასახულია თჰუ რექტორის 2017 წლის 18 იანვრის N10/01 ბრძანებით დამტკიცებული „საგანმანათლებლო პროგრამების კრედიტების გაანგარიშებისა და სტუდენტის სწავლის შედეგების მიღწევის შეფასების წესების“ (მეორე რედაქცია), N1 (საბაკალავრო კვლევითი ნაშრომის შესრულების ინსტრუქცია) და N3 (პროფესიული (სასწავლო/საწარმოო) პრაქტიკის შესრულების ინსტრუქცია) დანართებით.

15. პროგრამის მოცულობა კრედიტებით

სამართლის საბაკალავრო პროგრამა (შეთავაზებულია - 320 ECTS კრედიტი) აგებულია თეორიული და პრაქტიკული პროფილით. თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტის სამართლის საბაკალავრო პროგრამით სამართლის ბაკალავრის აკადემიური ხარისხის მისანიჭებლად საჭირო 240 ECTS კრედიტი ნაწილდება შემდეგნაირად:

- 30 ECTS კრედიტი ეთმობა ზოგადსაუნივერსიტეტო სავალდებულო სასწავლო დისციპლინებს, მათ შორის 20 კრედიტი ეთმობა ერთ-ერთ ევროპულ ენას სტუდენტის არჩევით (ინგლისური ან გერმანული);
- 155 ECTS კრედიტი ეთმობა სპეციალობის სავალდებულო საბაკალავრო სასწავლო დისციპლინებს, მათ შორის 10 კრედიტი - საბაკალავრო კვლევით ნაშრომს, 10 კრედიტი – პროფესიულ პრაქტიკას; პრაქტიკუმი სპეციალობაში (5 კრედიტი) წარმართება სამი სილაბუსის საფუძველზე – პრაქტიკუმი (იმიტირებული პროცესები) საჯარო სამართალში; პრაქტიკუმი (იმიტირებული პროცესები კერძო სამართალში), პრაქტიკუმი (იმიტირებული პროცესები) სისხლის სამართალში – სტუდენტის არჩევით;
- 55 ECTS კრედიტის მოსაპოვებლად შემოთავაზებულია 5 მოდულად დაჯგუფებული 135 ECTS კრედიტის მოცულობის სპეციალიზაციის არჩევითი სასწავლო დისციპლინები; სტუდენტი უფლებამოსილია მოახდინოს კონცენტრაცია შემდეგი მიმართულებებით: სამართალმცოდნეობა (სამართლის თეორია და მეთოდები, ფილოსოფია, ისტორია), საჯარო (კონსტიტუციური და ადმინისტრაციული) სამართალი, კერძო სამართალი, სისხლის სამართალი, საერთაშორისო სამართალი ან/და განხორციელოს ინდივიდუალური პროფილის ფორმირება სხვადასხვა სპეციალიზაციის მოდულების ან/და სასწავლო დისციპლინების კომბინირებით (მაგალითად, კერძო სამართალი, ადმინისტრაციული სამართლის ელემენტებით და სხვ.); სამართალმცოდნეობის (სამართლის თეორია და მეთოდები, ფილოსოფია, ისტორია) მოდულით შეთავაზებულია - 20 კრედიტის ოდენობით არჩევითი სასწავლო დისციპლინები; საჯარო სამართლის სპეციალიზაციის სასწავლო მოდულით შეთავაზებულია - 40 კრედიტი; კერძო სამართლის სპეციალიზაციის სასწავლო მოდულით - 30 კრედიტი; სისხლის სამართლის სპეციალიზაციის სასწავლო მოდულით - 20 კრედიტი; საერთაშორისო სამართლის სპეციალიზაციის სასწავლო მოდულით - 25 კრედიტი.

სტუდენტი უფლებამოსილია სპეციალიზაციის არჩევითი სასწავლო დისციპლინ(ებ)ის ნაცვლად, კრედიტი მოიპოვოს სხვა უსდ-ში ან თჰუ-ს მიერ რეალიზებული სხვა პროგრამით გათვალისწინებულ სასწავლო დისციპლინაში/დისციპლინებში, მაგრამ არაუმეტეს 10 ECTS კრედიტისა (თავისუფალი კრედიტი); სამართლის ფაკულტეტის მიერ შემოთავაზებულ ამ საბაკალავრო საგანმანათლებლო პროგრამაზე სხვა უმაღლესი სასწავლებლიდან მობილობის წესით გადმოსულ სტუდენტს, შეიძლება უღიარდეს 10 ECTS კრედიტი, როგორც თავისუფალი კრედიტი, ისეთ სასწავლო დისციპლინაში, რომელიც არ ისწავლება ამ პროგრამით.

16. სამართლის საბაკალავრო პროგრამის განხორციელების მატერიალურ-ტექნიკური რესურსები

სამართლის საბაკალავრო პროგრამის რეალიზაციას უზრუნველყოფს თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტის სამართლის ფაკულტეტი, ფაკულტეტის აკადემიური პერსონალი, საჭიროების შემთხვევაში აფორმებს ხელშეკრულებებს პრაქტიკოს სპეციალისტთა ან/და დოქტორის აკადემიური ხარისხის მქონე სხვა უმაღლეს დაწესებულებაში დასაქმებული პირების პროგრამის განხორციელებაში ჩასართავად მოწვევის თაობაზე;

პროგრამის რეალიზაციისათვის გამოიყენება თჰუ მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, კერძოდ, თჰუ ბიბლიოთეკა, კომპიუტერებით, პროექტორებითა და საპროექციო ეკრანებით, ასევე სხვა სასწავლო ინვენტარით აღჭურვილი აუდიტორიები, მათ შორის იმიტირებული პროცესებისათვის მოწყობილი აუდიტორია, საპროფეორო, სამართლის ფაკულტეტის იურიდიული კლინიკა, საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების საინფორმაციო სამიებო სისტემები (www.matsne.gov.ge, Codex R3); საგანმანათლებლო პროგრამის სასწავლო პროცესი უზრუნველყოფილია აუცილებელი სასწავლო-მეთოდური მასალებით: შესაბამისი საბიბლიოთეკო ფონდებით (წიგნადი, ციფრული): თანამედროვე სახელმძღვანელოებით, ინტერნეტ-რესურსებითა და სხვა საინფორმაციო მასალებით. ყველა სტუდენტისათვის ხელმისაწვდომია შემდეგი საბიბლიოთეკო ფონდები,

მონაცემთა ბაზები, ბმულები: საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა (<http://www.nplg.gov.ge/geo/home>), ციფრული ბიბლიოთეკა - ივერიელი (<http://dspace.nplg.gov.ge/>), სამართლის ელექტრონული ბიბლიოთეკა (ELL) (<http://library.court.ge/login.php?geo&authorisation>), დავით ბატონიშვილის სამართლის ინსტიტუტის ელექტრონული ბიბლიოთეკა (<http://www.princdavid.ge/ge/allpage.php?id=89&lang=geo>), LawLibrary - იურიდიული ლიტერატურა ერთ თაროზე (<http://lawlibrary.info/ge/>) და სხვ. ა(ა)იპ "საქართველოს ბიბლიოთეკების ინტეგრირებული საინფორმაციო ქსელის კონსორციუმი 2017"-სა და შპს - "თბილისის ჰუმანიტარულ სასწავლო უნივერსიტეტს" შორის გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე, შპს "თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტი", "ელექტრონული ინფორმაცია ბიბლიოთეკებისათვის – eIFL" მონაწილეთა კონსორციუმის წევრია და შესაძლებლობა აქვს გამოიყენოს მრავალფეროვანი ელექტრონული საბიბლიოთეკო რესურსები, ელექტრონული ჟურნალები და სხვა ელექტრონული მასალები (<https://www.dukeupress.edu/>, <https://www.elgaronline.com/page/70/journals>, <https://www.us.sagepub.com/en-us/nam/sage-premier>).

სამართლის საბაკალავრო პროგრამის რეალიზაციის ხელშეწყობის მიზნით, უნივერსიტეტისა ან სამართლის ფაკულტეტის მიერ სხვა, მათ შორის სასწავლო, დაწესებულებებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებისა და ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმების საფუძველზე, შესაძლებელია ამ უკანასკნელთა მატერიალურ-ტექნიკური ბაზების გამოყენებაც.

17. პროგრამის ფინანსური უზრუნველყოფა

სამართლის საბაკალავრო პროგრამის განხორციელების ფინანსური უზრუნველყოფა ხდება თბილისის ჰუმანიტარული სასწავლო უნივერსიტეტის მიერ მიღებული შემოსავლების, დამფუძნებელთა მიერ განხორციელებული ინვესტიციებისა და საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული და ნებადართული სხვა სახსრების გამოყენებით. პროგრამის სარეალიზაციოდ მოზიდული ზემოაღნიშნული ფინანსები გამოიყენება აკადემიური პერსონალის სახელფასო უზრუნველყოფის, სტუდენტთა წახალისებისა და მოტივაციის, საბიბლიოთეკო ფონდის განახლების, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გასაუმჯობესებლად და სხვა სასწავლო-საგანმანათლებლო მიზნებისათვის. სამართლის საბაკალავრო პროგრამის ფინანსური უზრუნველყოფის აღწერა მოცემულია სამართლის ფაკულტეტის ბიუჯეტში.

18. პროგრამის ინტერნაციონალიზაცია

სამართლის საბაკალავრო პროგრამის ინტერნაციონალიზაციის მიზნით, უნივერსიტეტი, სამართლის ფაკულტეტის შუამდგომლობის საფუძველზე უფლებამოსილია მოიწვიოს უცხო ქვეყნის ან/და უცხოენოვანი პერსონალი სამართლის საბაკალავრო პროგრამით განსაზღვრული სასწავლო დისციპლინების უცხო ენაზე წაყვანის მიზნით; გარდა ამისა, სამართლის ფაკულტეტი სპეციალიზაციის არჩევითი დისციპლინების ფარგლებში სტუდენტებს სთავაზობს სამართლის საბაკალავრო პროგრამის სპეციალიზაციის არჩევითი დისციპლინების ნაწილს, როგორც ქართულ (სწავლების ენა), ისე უცხო (ინგლისურ ან გერმანულ) ენაზე (მაგალითად, შედარებითი კონსტიტუციური სამართალი (ქართულ, ინგლისურ ან გერმანულ ენაზე), საერთაშორისო სისხლის სამართალი (ქართულ, ინგლისურ ან გერმანულ ენაზე), საქართველოსა და ევროპის კავშირს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმება (ქართულ ან ინგლისურ ენაზე) და სხვ.). საბაკალავრო პროგრამის რეალიზაციაში ჩართული აფილირებული და არააფილირებული აკადემიური და მოწვეული პერსონალი სისტემატურად ლეზულობს მონაწილეობას პროფესიულ საერთაშორისო სიმპოზიუმებსა და კონფერენციებში, რაც ასევე აძლიერებს პროგრამის საერთაშორისო ასპექტს. უნივერსიტეტი ან სამართლის ფაკულტეტი, ზრუნავს ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმების გაფორმების გზითა და

ინტერნაციონალიზაციის ხელშესაწყობად, მჭირდო ურთიერთობები იქონიოს/დაამყაროს საზღვარგარეთის ქვეყნების უნივერსიტეტებსა და სამართლის (იურიდიულ) ფაკულტეტებთან.

19. პროგრამის პრაქტიკული კომპონენტის განხორციელებაში ჩართული ორგანიზაციები და დაწესებულებები (პერმანენტულად ცვალებადია):

- საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო;
- საქართველოს უზენაესი სასამართლო;
- თბილისის სააპელაციო სასამართლო;
- ქუთაისის სააპელაციო სასამართლო;
- რუსთავის საქალაქო სასამართლო;
- საქართველოს ნოტარიუსთა პალატა;
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება - საქართველოს სასაზღვრო პოლიცია;
- საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს აღსრულების ეროვნული ბიურო;
- სსიპ საჯარო სამსახურის ბიურო;
- სსიპ საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისია;
- Amtsgericht Bremen (Germany)
- სს სილქნეტი;
- ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერია;
- გარდაბნის მუნიციპალიტეტის საკრებულო;
- კასპის მუნიციპალიტეტის გამგეობა;
- ახალგორის მუნიციპალიტეტის გამგეობა;
- ქალაქ რუსთავის მერია;
- თბილისის მერიის ააიპ სამართლებრივი დახმარებისა და საზოგადოებრივი ჩართულობის მუნიციპალური ცენტრი - „ჩემი ადვოკატი“;
- ააიპ საქართველოს იურიდიული ფირმების ასოციაცია;
- ააიპ კონსტიტუციონალიზმის კვლევისა და ხელშეწყობის რეგიონალური ცენტრი;
- საადვოკატო ბიურო - OK&CG;
- შპს ნათია ქაჯაიას საადვოკატო ოფისი;
- ააიპ ინოვაციების განვითარების ფონდი;
- ააიპ სოციალურ კულტურული განვითარების ცენტრი;

- შპს ადვოკო კონსალტინგი;
- ააიპ კონსტიტუციურ-სამართლებრივ საკითხთა კვლევის ჯგუფი;

მოლაპარაკების ეტაპზეა:

- საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი;
- თბილისის საქალაქო სასამართლო (მიმდინარეობს ვადის გაგრძელებაზე მოლაპარაკება);
- საქართველოს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის აპარატი;
- საქართველოს სახელმწიფო აუდიტის სამსახური;
- საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია.

20. სამართლის საბაკალავრო პროგრამის სტრუქტურა, სასწავლო გეგმა და სწავლის შედეგების რუკა - იხ. დანართი N1, N2, N3;

21. სამართლის საბაკალავრო პროგრამის ადამიანური რესურსებით უზრუნველყოფა - იხ. დანართი N4;

22. სამართლის საბაკალავრო პროგრამის ხელმძღვანელის რეზიუმე (CV) და საკონტაქტო ინფორმაცია - იხ. დანართი N5;

23. სამართლის საბაკალავრო პროგრამის სასწავლო დისციპლინების სილაბუსები - იხ. დანართი N6 (71 სილაბუსი).